



Kumla kommun

# Program för ekologisk hållbarhet

2023–2030

 Vision

  Program

   Policy

    Regler

     Handlingsplan

      Riktlinjer

 Kommunfullmäktige

 Kommunstyrelsen

 Nämnd

<b>Beslutande</b>	Kommunfullmäktige
<b>Datum och paragraf</b>	2023-02-06, § 6
<b>Dokumentansvarig</b>	Administrativ chef
<b>Revideras</b>	2023-12-31
<b>Gäller till</b>	2030-12-31

## **Innehåll**

<b>Inledning</b>	<b>4</b>
<b>Programmets syfte och funktion</b>	<b>5</b>
<b>Definitioner</b>	<b>5</b>
Ekologisk hållbarhet	5
Cirkulär ekonomi	5
<b>De globala målen i Agenda 2030</b>	<b>6</b>
<b>De nationella miljö kvalitetsmålen</b>	<b>7</b>
<b>Målsättningar och fokus för ökad ekologisk hållbarhet</b>	<b>8</b>
<b>Målsättning: Ett Kumla med minsta möjliga klimatpåverkan</b>	<b>8</b>
Fokus. Vi minskar Kumlas utsläpp av växthusgaser	8
Fokus. Vi minskar Kumlas konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp	8
Fokus. Vi försörjer Kumla med 100 % förnybar eller återvunnen energi	9
<b>Målsättning: Ett Kumla med god livsmiljö för människor, växter och djur</b>	<b>9</b>
Fokus: Vi värnar biologisk mångfald	9
Fokus. Vi värnar goda livsmiljöer i sjöar och vattendrag	9
Fokus: Vi minskar hälsofarlig exponering	10
<b>Målsättning: Ett Kumla med en hållbar samhällsplanering</b>	<b>10</b>
Fokus. Vi bygger hållbart	10
Fokus. Vi gör de klimatanpassningar som behövs för att stå rustade inför framtiden	11

## Inledning

Hur vi agerar för att bidra till ett hållbart samhälle genom att värna om människor, klimat och miljö är avgörande för att skapa goda förutsättningar för kommande generationer. I Kumla vill vi göra vårt allra bästa för en hållbar ekologisk samhällsutveckling genom att minska vårt klimatavtryck och värna om vår miljö. Programmet för ekologisk hållbarhet är en del av den röda tråd som löper från de globala och nationella miljömål ner till det miljö- och klimatarbete som sker i Kumla.

Kumla kommun har tagit fram en ny vision för sitt arbete med en hållbar samhällsutveckling, "visionen om ett hållbart och familjevänligt Kumla", och kommunen vill vara en föregångare och inspiratör för andra aktörer i samhället för en ökad ekologisk hållbarhet.

Kumla kommun är självförsörjande på förnybar el i och med delägarskapet i Kumbro Vind AB. Bolaget äger totalt 16 vindkraftverk som tillsammans producerar 96 GWh förnybar el per år. Kumla kommun är även delägare i Biogasbolaget i Mellansverige AB som samägs av Karlskoga, Kumla och Örebro kommuner. Bolaget producerar 48 GWh fordonsgas per år, vilket motsvarar fem miljoner liter bensin. Matavfall från bland annat Kumla ingår i produktionen och Kumlas medborgare är med och bidrar till produktion av ett förnybart fordonsbränsle när man sorterar sitt matavfall. En stor del av kommunkoncernens fordon tankas med biogas. Delägarskapen i bolag som producerar förnybar energi är exempel på hur Kumla kommun fungerar som föregångare och inspiratörer i arbetet mot en hållbar framtid.

Programmet för ekologisk hållbarhet syftar till en ökad ekologisk hållbarhet för Kumla som geografiskt område. Vi blir framgångsrika i vårt miljö- och klimatarbete när alla aktörer i samhället samverkar. Ett exempel på framgångsrik samverkan är arbetet med att skapa ett fjärilslandskap i och kring Norra Mossby. Kumla kommun och Länsstyrelsen inledde arbetet med fjärilslandskapet med målsättningen att utöka arealen ängsmarker i och kring Norra Mossby. Därefter har Trafikverket, Vattenfall och Fortum Waste Solution AB anslutit sig till projektet. I och med antagandet av programmet för ekologisk hållbarhet är kommunens ambition att öka samverkan med externa aktörer för ett gemensamt arbete mot målen i programmet.

Programmet för ekologisk hållbarhet krokar arm med programmet för social hållbarhet och programmen stakar ut riktningen för en hållbar samhällsutveckling. Nu tar vi tillsammans nästa steg i det fortsatta arbetet mot en hållbar utveckling.

## Programmets syfte och funktion

Programmet för ekologisk hållbarhet innehåller tre övergripande målsättningar;

- ett Kumla med minsta möjliga klimatpåverkan
- ett Kumla med god livsmiljö för människor, växter och djur
- ett Kumla med en hållbar samhällsplanering

Till målsättningarna finns ett antal tillhörande fokus. Programmet för ekologisk hållbarhet är ett strategiskt dokument som stakar ut riktningen för ett långsiktigt arbete mot de mål som programmet innehåller utan att gå in på detaljer i det praktiska genomförandet.

Syftet med programmet är att åskådliggöra relevanta målsättningar för arbetet för ökad ekologisk hållbarhet för Kumla kommunkoncern såväl som Kumla som geografiskt område. Ambitionen är att programmet för ekologisk hållbarhet ska fungera som en utgångspunkt för intern och extern samverkan i miljö- och klimatfrågor.

Programstyrning innebär att verksamheter och professioner har möjlighet att dra egna slutsatser om hur de bäst arbetar för måluppfyllelse. Uppföljningen sker där vi vill se effekterna. Det vill säga på samhällsnivå.

## Definitioner

### Ekologisk hållbarhet

Begreppet hållbar utveckling fick sitt genomslag 1987 då FN:s världskommission för miljö och utveckling ledd av Gro Harlem Brundtland, Norges dåvarande statsminister, gav begreppet sin nuvarande definition.

”Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”.

I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och ekologisk. Den ekologiska hållbarheten handlar om skydd av miljö och klimat och om att säkra biologisk mångfald, kulturhistoriska värden och att hushålla med naturresurser som till exempel jordbruksmark. Människans användning av naturresurser och energi måste anpassas till naturens villkor och till att långsiktigt bevara de ekosystemstjänster som naturen erbjuder.

### Cirkulär ekonomi

En växande befolkning och stark ekonomisk tillväxt förbrukar jordens resurser i allt snabbare takt och bara i Sverige genererar vi i genomsnitt fem ton avfall per person och år. Grunden i cirkulär ekonomi bygger på ett

kretsloppssystem där resurserna behålls i samhällets kretslopp istället för att bli avfall. EU och FN har ökad cirkulär ekonomi som mål vilket innebär att medlemsländerna ska arbeta för att en så liten del som möjligt av de använda produkterna går till avfall och att det som produceras ska användas så länge som möjligt. En produkt som nått slutet av sin livscykel fortsätter om möjligt att nyttjas i ny produktion. Ett exempel på detta är återvinning av schaktmassor. För att möjliggöra cirkulär ekonomi är det en förutsättning att konsumtions- och produktionsmönster förändras och att återvinning sker i de fall det är möjligt. För att öka förutsättningarna för cirkulär ekonomi behövs information om olika produkter och möjligheter till återanvändning.

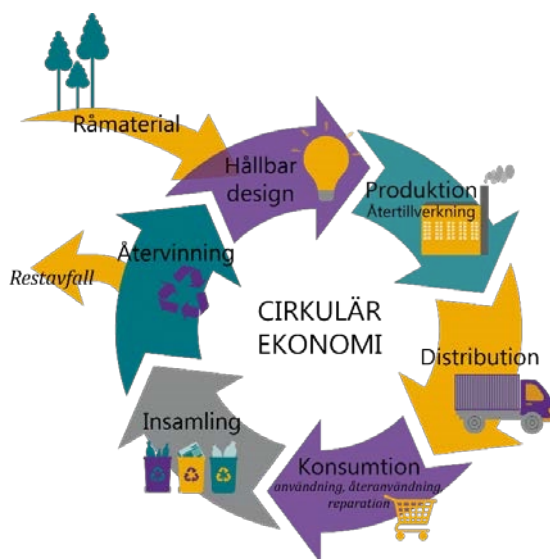


Bild Sanda Madzo, Kumla kommun

## De globala målen i Agenda 2030



Den 25 september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda för hållbar utveckling som innehåller sjutton globala mål som ska uppnås till år 2030. De globala målen har i sin tur 169 delmål och drygt 230 globala indikatorer för hur arbetet ska genomföras och följas upp.

Globala målen och Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin har antagit.

Med de globala målen har världens ledare förbundit sig till att uppnå fyra saker till år 2030:

- Att avskaffa extrem fattigdom.
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen.
- Att främja fred och rättvisa.
- Att lösa klimatkrisen

## De nationella miljö kvalitetsmålen



Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt ett antal etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. Generationsmålet anger att till nästa generation ska ett samhälle lämnas över där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Miljö kvalitetsmålen beskriver tillståndet i den svenska miljön som miljöarbetet ska sikta mot och etappmålen är steg på vägen för att nå de övriga målen. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen.

## Målsättningar och fokus för ökad ekologisk hållbarhet



## Målsättning: Ett Kumla med minsta möjliga klimatpåverkan

### Fokus. Vi minskar Kumlas utsläpp av växthusgaser



Halten av växthusgaser i atmosfären ska, i enlighet med globala överenskommelser och nationella klimatmål, minskas för att begränsa den globala temperaturökningen. I Kumla arbetar vi för att växthusgasutsläppen, för Kumla som geografiskt område, ska minska så att vi årligen ser en minskning.

### Fokus. Vi minskar Kumlas konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp



En stor del av växthusgasutsläppen härrör från den konsumtion av varor och tjänster som sker i den egna organisationen, hos Kumlas medborgare och övriga aktörer i samhället. Genom att ställa krav vid upphandlingar och konsumera på ett ansvarsfullt sätt minskar vi den klimatpåverkan som vår konsumtion ger upphov till. I Kumla ska växthusgasutsläppen från konsumtion av varor och tjänster minska så att vi årligen ser en minskning.



## Fokus. Vi försörjer Kumla med 100 % förnybar eller återvunnen energi



För att minska vår klimatpåverkan behöver vi ställa om vår energianvändning från fossil till förnybar eller återvunnen energi. Exempel på förnybara energikällor är sol, vind, och bioenergi. Återvunnen energi kommer bland annat från avfallsförbränning, spillvärme från processer, samt den värme som värmepumpar hämtar från renat avloppsvatten. Den återvunna energin ska i så stor utsträckning som möjligt vara fossilfri. I Kumla använder vi energi till el, värme och transporter från förnybara energikällor eller från system som nyttjar återvunnen energi.

## Målsättning: Ett Kumla med god livsmiljö för människor, växter och djur

### Fokus: Vi värnar biologisk mångfald



Biologisk mångfald är en livsviktig resurs och en förutsättning för ett fungerande ekosystem. Tyvärr är den biologiska mångfaldens fortsatta fortlevnad inte säkrad i dagens läge då det finns många hot mot våra naturområden och deras invånare. I Kumla värnar vi om en stor variation av arter.

### Fokus. Vi värnar goda livsmiljöer i sjöar och vattendrag



Sjöar och vattendrag är viktiga livsmiljöer för växter och djur och för att skydda ekosystemen i våra sjöar och vattendrag måste utsläpp av föroreningar samt läckage av näringsämnen minimeras. Föroreningar ser inte kommungränser. När föroreningar har hamnat i vattendrag kan de spridas både snabbt och långt, och påverka ekosystem inom väldigt stora områden. I Kumla arbetar vi för att minska utsläpp av föroreningar och näringsämnen i sjöar och vattendrag.

## Fokus: Vi minskar hälsofarlig exponering



Luftföroreningar, höga bullernivåer och farliga ämnen är skadliga för människors hälsa och miljön. Vid användning av kemikalier riskerar farliga ämnen att hamna i miljön där de kan tas upp av växter, djur och människor. Luftföroreningar och höga bullernivåer har en negativ påverkan på hälsa, trivsel och möjligheter till rekreation. I Kumla har vi en ansvarsfull användning av kemikalier och verkar för att luftföroreningar och buller håller sig inom nivåer som inte orsakar hälsofarlig exponering.

## Målsättning: Ett Kumla med en hållbar samhällsplanering

### Fokus. Vi bygger hållbart



Antalet medborgare i Kumla ökar och ambitionen är en växande befolkning och ett blomstrande näringsliv samtidigt som hänsyn behöver tas till naturens resurser. En hållbar resursanvändning är en förutsättning för en hållbar tillväxt. För att uppnå detta behöver vi välja resurssnåla och miljövänliga material och produkter som så långt det är möjligt är återvinningsbara. I Kumla strävar vi efter ett hållbart samhällsbyggande genom att så långt det är möjligt använda resurser som är återvinningsbara och inte använda mer resurser än vad vi behöver. I Kumla bygger vi hållbart med fokus på cirkulär ekonomi där spill och avfall minimeras och energieffektiva och miljövänliga lösningar som även gynnar växtlighet eftersträvas.

## Fokus. Vi gör de klimatanpassningar som behövs för att stå rustade inför framtiden



Den globala temperaturökningen påverkar klimatet och leder till klimatförändringar så som högre temperaturer, mer nederbörd och fler dagar med extremväder. Även då åtgärder vidtas för att minska den globala temperaturökningen behöver klimatanpassning ske. I Kumla genomför vi de åtgärder som krävs för att anpassa samhället till förväntade och redan existerade klimatförändringar.